Corr. Gent, 17 oktober 2006

O.M. / D.C.J., D.C.W. en n.v. C

(...)

6. Ten onrechte houden de beklaagden voor dat het instandhouden van het bouwmisdrijf niet meer strafbaar is en dat de tenlastelegging A.l. verjaard is.

De dijk is volgens het gewestplan EEKLO-AALTER gelegen (K.B. 24.03.1978) in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

Landschappelijk waardevolle agrarische gebieden zijn ruimtelijk kwetsbare gebieden in de zin van art. 146 DORO (Decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening). Het instandhouden van een bouwmisdrijf in dergelijk gebied is strafbaar gebleven.

Onder meer in een arrest van het Hof van Cassatie dd. 02.05.2006 (www.cass.be) werd opnieuw bevestigd dat het begrip ruimtelijk kwetsbaar gebied in artikel 146 van het DORO in het kader van de handhaving afzonderlijk moet beschouwd worden en dat de interpretatie van het begrip ruimtelijk kwetsbaar gebied in art. 145bis van het Stedenbouwdecreet van 1999 daarbij niet nuttig is. Het begrip landschappelijk waardevol gebied dient in het kader van art. 146 dan ook zonder twijfel te worden beschouwd als een gebied met bijzondere waarde zodat er van een afschaffing van de strafbaarheid van het misdrijf van de instandhouding geen sprake is.

Zoals hierna blijkt gebeurt de instandhouding van het misdrijf nog steeds. Zij is de uiting van hetzelfde misdadig opzet als het uitvoeren van de illegale werken.

De strafvordering is dus geenszins verjaard.

7, Op 1 januari 1996 doen verbalisanten van de Rijkswacht van SINT LAUREINS volgende vaststellingen nadat zij vernamen dat er te WATERLAND OUDEMAN een dijk gedeeltelijk werd afgegraven:

De dijk is gelegen te SINT LAUREINS (Waterland Oudeman) Rovershoek. De dijk begint ter hoogte van de grenspaal 329, scheiding met Nederlandse grens. Tussen de Nederlandse grens, gracht ligt een rijbaan Rovershoek met ernaast de dijk. Aan het begin van deze dijk ter hoogte van grenspaal 329, is de dijk bijna onbestaande. Hij heeft er nog een hoogte van 0,50 meter. Naast de dijk is de grond weggeschept. Aldaar stonden geen bomen meer. De grond is naast de dijk afgeschept over een lengte van 390 meter.

De dijk heeft een lengte van ongeveer 900 meter. Daar waar de dijk terug een normale hoogte heeft zijn er langs de straatzijde 18 stronken zichtbaar en nog eens 18 boomstronken aan de overzijde op het talud van de dijk.

De grond is langs het talud aan de openbare weg (straatzijde) afgeschept over een breedte van 1 meter tot 1,50 meter en een hoogte van 0,90 meter tot 1,40 meter.

Naar wij vernemen is deze afgeschepte grond opgevoerd op Nederlands grondgebied tegenover de dijk.

Deze grond zou gediend hebben om de oneffenheden in het land op Nederlands grondgebied op te vullen. Een tweede gedeelte van de dijk bestaat uit een weide.

Aldaar zijn langs de straatzijde 7 boomstronken zichtbaar en aan de overzijde van de dijk op het talud eveneens 7 boomstronken zichtbaar. Dit over een lengte van 671 meter (ongeveer 95 bomen geveld). Voorbij de weide heeft de dijk geen afvermaak voor de dieren. Aldaar is er om de (7) zeven meter een boomstronk zichtbaar langs beide zijden van de dijk. Sommige boomstronken schieten uit (kleine takjes welke doorschieten). Her en der ligt afgekapt hout en houtafval. Tussen dit hout treffen wij (6) zes autobanden welke mogelijks klaar liggen om het hout' te verbranden. Opstellers voegen bij huidig procesverbaal een schrijven daterende van 23.09.1988 uitgaande van de heer Gouverneur H. Balthazar ter bescherming van het dijkenbestand. Wij hebben de gebruiker van de dijk D.C.J. verhoord.

8. Op 10 juli 1996 verklaarde D.C.J.:

"*De N. V. C. met zetel te (...) is eigenaar van de dijk gelegen te WATERLAND OUDEMAN Rovershoek.*

In opdracht van de N.V. C. werden er over drie jaar bomen geveld op deze dijk. Naar mijn weten was er toen geen vergunningsplicht voor het vellen der bomen.

Ik gebruik de dijk van de N. V. C.

Wie de bomen geveld heeft weet ik niet.

Wat betreft het afscheppen van de dijk, betreft het hier een onderhoud van de dijk. Ik heb de zijde naast de openbare weg opgekuist

De dijk werd niet afgeschept. Ik heb de grond geëffend. Tevoor lagen er putten naast de rijbaan welke een gevaar opleverden voor de weggebruikers. De banden welke er liggen werden er destijds gelegd om de afval van het hout te verbranden. Dit is tot op heden nog niet gebeurd. Ik zal de banden weghalen. Het is de N.V. C. welke burgerlijk verantwoordelijk is."

(...)

9. Zoals voormeld werd bij het proces-verbaal navolgend schrijven van de gouverneur gevoegd.

Geacht College,

De Provinciale Commissie voor Monumenten en Landschappen heeft diverse zittingen bijzondere aandacht besteed aan het in snelle mate verdwijnen van het wat op Oost-Vlaamse grondgebied nog overblijft van een destijds omvangrijk dijkenbestand.

Zij heeft vastgesteld dat niet alleen stelselmatig afgravingen, doch evenzeer - al dan niet rechtmatige - bebouwingen plaatsvinden.

Voor een paar gedeelten van de Gravejansdijk heeft zij inmiddels de wettelijke beschermingsprocedure voorgesteld aan de heer Gemeenschapsminister van Cultuur. Het gaat om bijzonder waardevolle relicten die zeker een behoud voor het nageslacht verdienen.

Dit wil echter niet zeggen dat de overige schaarse overblijfselen geen betekenis hebben, wel integendeel.

Ik verzoek u dan ook een inspanning te doen om verder aftakeling of vernietiging te vermijden en daar waar mogelijk herwaarderingen van ons schaars wordend oude dijkenbestand te overwegen.

U wordt verzocht dit schrijven ter kennisgeving aan de gemeenteraad voor te leggen.

Uit de door de verbalisanten bijgevoegde plannen blijkt dat het gaat om de Vrijendijk.

10. Ten onrechte betwisten de beklaagden de tenlasteleggingen.

De rechtbank heeft naar aanleiding van het plaatsbezoek op 16 mei 2006 zelf kunnen vaststellen dat de voet van de dijk afgegraven was waardoor de rijweg verbreed werd.

(De getuige toont de plaats waar de dijk werd afgeschept en verklaart dat de dijk niet bovenaan werd afgegraven, maar wel de voet van de dijk die vroeger begon aan de rand van de baan. Hij toont op de foto's in het dossier wat er precies werd afgegraven.

De rechtbank gaat de dijk verder af en de getuige verklaart dat deze dijk over een lengte van ongeveer 400 meter werd afgegraven. Hij toont wat er precies werd afgegraven en verklaart dat een deel van de afgegraven aarde op het land aan de andere kant van de straat werd gestort.

De rechtbank stelt met behulp van een meter vast dat de hoogte van de dijk ongeveer 1,40 meter is en dat de voet van de dijk begint op 1,10 meter van de rijweg. Naast de betonstrook ligt nu een met gras begroeide gelijkgrondse berm. De rand van de dijk loopt nu vanaf 1,10 meter van de betonstrook verticaal omhoog in plaats van schuin - zie proces-verbaal van de openbare terechtzitting ter plaatse op 16 mei 2006).

De beklaagden hebben bovendien ter plaatse erkend "*dat zij de weg hebben breder gemaakt om met grotere machines gemakkelijker door te kunnen*". De eerste beklaagde gaf toe dat hij daarvoor een kraan heeft gebruikt. Eufemistisch stelde hij het afgraven voor als "effenen" (zie zittingsblad).

De rechtbank heeft kunnen vaststellen hoe de dijkvoet er uitzag ter hoogte van het deel van dezelfde dijk dat eigendom is van M.K. en dat niet werd afgegraven. Aldaar begint het talud van de dijk reeds aan rand van de weg.

Ook op de kopies van de foto's genomen door de verbalisanten is nog goed te zien hoe de voet van de dijk werd afgegraven.

Tot slot dient er op gewezen dat de beklaagden ongeloofwaardig zijn. De rechtbank stelt vast dat de verklaringen tegenstrijdig zijn. Zo geeft de zoon bvb. toe dat de banden daar door hen werden gelegd om te gebruiken voor het verbranden van het hout, terwijl de vader stelt dat het om een sluikstort gaat.

De rechtbank acht de feiten wel degelijk bewezen.

11. De N.V. C. is eigenares van de historische dijk. W.D.C. is de afgevaardigd bestuurder van de N.V.

De vennootschap heeft tot doel: het beheer van een onroerend en roerend vermogen, alsmede alle handelingen die rechtstreeks of onrechtstreeks met dit doel in verband staan en die van aard zijn de opbrengst van haar onroerende goederen te bevorderen zoals het onderhoud, de ontwikkeling, de verfraaiing en de verhuring van deze goederen, het verlenen van administratieve prestaties, alsmede zich borg te stellen voor het goede verloop van verbintenissen door derde personen aangegaan die het genot zouden hebben van deze onroerende goederen, evenals alle verrichtingen van onroerende, roerende en financiële aard die rechtstreeks of onrechtstreeks met dit doel verwant of verknocht zijn of de verwezenlijking ervan kunnen bevorderen, dit alles voor eigen rekening.

De beklaagden hebben nog geen einde gemaakt aan de wederrechtelijke toestand.

Dit gebeurt in het kader van het doel van de vennootschap en met haar medeweten. Dit laatste geldt ook voor de tweede beklaagde. Niet enkel heeft hij de illegale reliëfwijziging mee uitgevoerd, hij houdt ze ook in stand.

12. Gelet op het doel van de vennootschap dient ook de verzwarende omstandigheid wat haar betreft te worden weerhouden.

(...)

14. Krachtens artikel 146 van het Decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening kunnen de feiten worden bestraft met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 5 jaar en met een geldboete van € 26 tot € 400.000 of met één van die straffen alleen in hoofde van de natuurlijke personen.

In hoofde van de N.V. C. geldt art. 76bis Sw., ingevoegd door de Wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen dat een reeks straffen heeft ingesteld die op een rechtspersoon kunnen worden toegepast.

Art. 41bis Sw. bepaalt dat wanneer de wet op het feit een vrijheidsstraf en/of geldboete stelt, de geldboete toegepast op de rechtspersoon een geldboete zal zijn van minimum 500 EUR, vermenigvuldigd met het getal van de maanden van de minimumvrijheidsstraf, doch niet lager dan de minimumgeldboete gesteld op het feit.

De maximumgeldboete zal zijn: 2.000 EUR vermenigvuldigd met het getal van de maanden van de maximumvrijheidsstraf, doch niet lager dan het dubbele van de maximumgeldboete gesteld op het feit.

De geldboete van toepassing in hoofde van de N.V. C. bedraagt, gelet op de verzwarende omstandigheid, minimum 2.000 EUR (nl. 500 EUR x 15/30 = 250 EUR (ingevolge art. 25 Sw. duurt een maand gevangenisstraf 30 dagen en 250 EUR is lager dan het wettelijk minimum) en maximum 800.000 EUR (dubbele van de maximumgeldboete).

15. De beklaagden hebben de misdrijven in een professioneel kader gepleegd. Zij hebben gehandeld uit winstbejag en de plaats is nog steeds niet hersteld. Bovendien blijkt uit niets dat een veroordeling de toekomst van de beklaagden in het gedrang zou brengen. Om die redenen gaat de rechtbank niet in op de vraag van de beklaagden hen de gunst van de opschorting van veroordeling te verlenen.

16. De betichtingen A.l, A.2, B.l, B.2 en C in de zaak met referte I in hoofde van de eerste en tweede beklaagde en de betichtingen B.2 en C in de zaak met referte I in hoofde van de derde beklaagde zijn telkens de uiting van éénzelfde strafbare gedraging, zodat voor ze samen telkens slechts één straf moet worden opgelegd.

De beklaagden pleegden een ernstige inbreuk door zonder zich ook maar enigszins te bekommeren om de geldende regelgeving. Zij hebben daarbij het historisch polderlandschap en een landschappelijk waardevol gebied aangetast.

De beklaagden hebben als landbouwers een belangrijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de gemeenschap bij het instandhouden van het landschap. Zij hebben deze verantwoordelijkheid niet genomen en weigeren halsstarrig de schending van het landschap en het historisch patrimonium ongedaan te maken.

De beklaagden hebben enkel oog voor hun economische belangen.

Dat werd ook naar aanleiding van het plaatsbezoek erkend toen de eerste beklaagde mededeelde dat de Vrijendijk voor hem slechts een belemmering van zijn landbouwexploitatie betekent.

(...)

Over het herstel

21. De gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur vorderde bij brief van 8 maart 2004 het herstel in de oorspronkelijke staat, hetgeen impliceert het heraanplanten van de verwijderde bomen en het heraanleggen van de dijk naar het voorbeeld van de resterende berm zowel qua hoogte als qua breedte.

Nu de beklaagden niet vervolgd werden voor het rooien van de bomen is de rechtbank niet bevoegd te oordelen over de vordering strekkende tot het heraanplanten ervan.

De stedenbouwkundig inspecteur vorderde tevens een dwangsom van 50 EUR per dag bij niet-uitvoering van het vonnis binnen de gestelde termijn.

Behalve de toepassing van de strafwet vorderde het openbaar ministerie eveneens het herstel en het opleggen van een dwangsom van 250 EUR per dag.

22. De herstelvordering verwees onder meer naar het planologisch bestemmingsvoorschrift en in het bijzonder naar het landschappelijk waardevol karakter van het gebied en stelt dat de verwezenlijking van een bestemmingsvoorschrift een voortdurende en toekomstgerichte activiteit is.

De stedenbouwkundig inspecteur overwoog dat de uitgevoerde werken niet in functie staan van de agrarische activiteit, noch het landschap ten goede komen en dat de aanwezigheid van de dijk, evenals de aanwezigheid van de bomen een essentieel en geïntegreerd element van het landschap is.

Deze elementen kunnen niet zomaar worden aangetast of verwijderd zonder afbreuk te doen aan het landschappelijk waardevolle karakter van het gebied.

Dit typische polderlandschap en zijn historische dijken moet worden behouden voor het nageslacht en er moet nauwgezet toegezien worden op de bescherming van dit landschap en zijn elementen.

Terecht stelt de stedenbouwkundig inspecteur dat er sprake is van een zwaarwichtige inbreuk op een essentieel bestemmingsvoorschrift.

Deze is echter wel te herstellen.

De vordering is ontvankelijk en werd afdoende gemotiveerd. Zij is noch onwettig, noch kennelijk onredelijk.

Het herstel van de plaats is nog steeds noodzakelijk om een einde te stellen aan de inbreuk en het nadeel dat toegebracht wordt aan de ruimtelijke ordening.

Wat betreft de dwangsom

23. Het bedrag van de dwangsom kan door de rechter bepaald worden zelfs zonder een specifiek gevorderd bedrag of hoger dan het gevorderde bedrag.

Het volstaat dat een dwangsom gevorderd werd.

De gevorderde dwangsom van 250 EUR per dag moet worden opgelegd nu uit het strafdossier en de behandeling ter terechtzitting de onwil van de beklaagden is gebleken om over te gaan tot het herstel.

Het bestuur heeft er namelijk belang bij dat de veroordeelden zelf de veroordeling tot het herstel nakomen gelet op de beperkte overheidsmiddelen, de zware procedure van aanbesteding en de lange tijd nodig voor een ambtshalve uitvoering.

Tenslotte zijn het de beklaagden die veroordeeld werden om de plaats in haar vorige toestand te herstellen en heeft de gemeenschap er baat bij dat het terrein ten spoedigste in zijn oorspronkelijke toestand wordt hersteld.

Een dwangsom is daartoe het meest efficiënte middel.

OP BURGERRECHTELIJK GEBIED

Gelet op het bestaan van mogelijke reële, persoonlijke schade veroorzaakt door de bewezen verklaarde misdrijven past het de burgerlijke belangen aan te houden.

(...)

Volgen veroordelingen tot geldboeten van 1.000 euro (gebracht op 5.500 euro) en 2.000 euro (gebracht op 11.000 euro), waarvan de helft met uitstel, en het bevel tot herstel in de oorspronkelijke toestand binnen een termijn van 6 maanden onder verbeurte van een dwangsom.